

Studia Comitatusiensia, Tanulmányok Pest megye Múzeumaiból, Szentendre (1/1972 și 2/1973).;

După cum se știe, în muzeele din R. P. Ungară, țara vecină și prietenă, se desfășoară o bogată și sistematică activitate științifică și editorială. Săpăturile arheologice, studiile privind colecțiile de antichități, ca și cele de artă sau etnografie, au fost și sînt valorificate științific de către cercetătorii maghiari într-o serie largă de publicații de specialitate, unele destul de cunoscute și pe plan internațional. Vehicularea într-o măsură cît mai mare a valorilor științifice este strîns legată de progresul domeniului respectiv, acesta fiind unul din motivele cele mai serioase, care ne face să salutăm cu bucurie apariția unei noi reviste muzeale, *Studia Comitatusiensia* fiind editată de muzeul din Szentendre — R. P. Ungară.

Cuprinsul celor două tomuri apărute pînă acum din *Studia Comitatusiensia* este destul de variat (arheologie, istorie, etnografie, artă și memorialistică), fapt care — pe de-o parte — ridică obiecția că o publicație ar trebui să aibă un profil distinct, dar — pe de altă parte — este ușor de explicat prin specificitatea și preocupările diverse ale muzeelor din comitatul Pestei, cărora de fapt le aparține revista.

Primul volum al publicației (1972) începe cu un articol al lui Nándor Ikvai despre cele 18 muzee din comitatul Pesta, unde se inserează datele esențiale despre activitatea și patrimoniul acestor unități muzeale. Tot din acest tom, interesante prin informațiile arheologice furnizate sînt și articolele scrise de Sándor Sashegyi (Hallstatt), Erdélyi István (descoperirile sarmatice de la Tápíószelé), Sándor Soproni (un burgus roman de la Szentgyörgyusza), Sarolta Tettamanti (necropola avară de la Vác-Kavicsbánya) și Judit Topál (biserica și necropola arpadiană de la Cegléd-Madarászhalom); la acestea se adaugă studiile de natură epigrafică (István Stefaits — despre cîteva inscripții romane din sec. III), istorică (M. Hellebrandt, B. C. Elisscher), etnografică (M. Deisinger, I. Sándor), de artă, memorialistică și muzeistică.

Din volumul al doilea remarcăm materialele arheologice publicate de J. Topál (diadema din epoca bronzului de la Ócsa), B. Balanyi (reconsiderarea săpăturilor de la Nagykörös), I. Dinnyés (colecția arheologică din muzeul de la Tápíószelé), S. Tettamanti (așezări feudale timpurii de la Pilis) și J. Fegyó (locuirea medievală tîrzie de la Ráckeve), precum și o serie de articole privitoare la cercetările istorice, etnografice, de artă și memorialistică întreprinse de S. Balogh, V. Alföldi, M. Szilágyi, N. Ikvai, L. Novák și alții.

Completeate de o bogată ilustrație, ca și de rezumate într-o limbă de largă circulație (engleza, germana sau rusa), articolele revistei sînt destul de importante și pentru specialiștii din țara noastră. Condițiile grafice excelente în care se prezintă *Studia Comitatusiensia* precum și conținutul său științific, ne îndreptătesc să salutăm călduros această nouă publicație a muzeelor din R. P. Ungară și să-i urăm noi succese în nobila misiune de valorificare a trecutului.

VIRGIL MIHĂILESCU-BÎRLIBA

“Ariel. Revue des Arts, des Lettres et des Sciences en Israel, Ministère des Affaires Etrangères. Division des Relations Culturelles et Scientifiques, Jérusalem, nr. 20—28/1970—1973.

Așa cum reiese din titlu, „Ariel“ este o revistă de cultură care-și propune să prezinte cititorilor informații din domeniul picturii, sculpturii, arhitecturii, istoriei, precum și studii dedicate limbii și literaturii ebraice.

Din bogatele sumare ale numerelor în discuție, rețin atenția articole ca: *Sculptura israeliană în 1969* de Miriam Tal (nr. 20/1970), în care se demonstrează relațiile reciproce între artă și arhitectură, pasiunea tinerilor creatori pentru o sculptură modernă care să oglindească atât specificul național, cât și curente pe plan internațional. Operele lor au fost expuse la numeroase expoziții anuale din țară și de peste hotare (Veneția, Sao Paulo etc.).

Din textul și din ilustrația articolului desprindem linia simplă, impresionantă în sculptură, lipsa imitațiilor, a diletantismului și a vulgarității sculpturii figurative de tendință tradițională.

Un întreg număr (21/1970) este consacrat renașterii limbii ebraice, conținând importante studii referitoare la vocabular și la istoria cuvintelor, la argoul ebraic și la cuvintele străine împrumutate, la difuzarea limbii ebraice, rolul Academiei de limbă ebraică etc.

Articolul *Ansamblul semnelor scrise evreo-feniciene* constituie o importantă contribuție istorică și lingvistică, cunoscut fiind că semnele feniciene au stat la baza alfabetului grecesc în care și are sorgintea alfabetul latin.

Și celelalte articole din acest număr se sprijină pe un bogat material documentar, fiind însoțite de inscripții.

Roy Elston se ocupă în nr. 22 din 1971 de navigația pe coastele Palestinei antice, făcând un istoric al navigației în Mediterana, bazându-se pe obiectele expuse la Muzeul maritim din Haifa, pe care le descrie cu multă minuțiozitate.

Alte articole privind problemele de arheologie sînt publicate în nr. 23/1971, 24/1971 și 27/1972. Benjamin Mazar, Beno Rothenberg și Magen Broshi se ocupă de săpăturile arheologice efectuate în Israel, care au scos la iveală mărturii despre milenara cultură de pe aceste meleaguri, permițînd specialiștilor să ajungă la unele concluzii interesante, cum ar fi stratigrafia din zona Ierusalimului, împărțită în: perioada veche arabă (opt faze), perioada bizantină (patru faze), perioada romană (două faze) și perioada herodiană. În această zonă s-au descoperit figurine de bronz, monede, piese de aur, fragmente de unelte din piatră, camere subterane, sisteme de aprovizionare cu apă, inscripții ebraice gravate pe pereți, a căror cercetare va arunca o nouă lumină asupra istoriei vechi a zonei.

O mare parte din numărul 25/1972 este consacrat inaugurării Muzeului din Tel Aviv, o interesantă realizare a arhitecturii contemporane, menit a fi un fel de școală de istorie a artei. Din fotografiile care însoțesc articolul, precum și din conținutul acestuia, deducem că modernă clădire a fost construită special pentru muzeu. Planul general al clădirii, precum și sistemul de organizare a expoziției îmbină armonios stilul arhitectonic modern cu elementele tradiționale, utilul cu frumosul, ceea ce face din muzeu un adevărat monument de arhitectură și cultură.

Cele patru mari săli de expoziții, grădinile pentru sculptură și micile săli de expoziție sînt construite într-o manieră care să ofere posibilitatea ordonării spațiului în funcție de necesități. Pe lângă expozițiile care se organizează aici, muzeul din Tel Aviv este și sediul unor evenimente culturale de prim ordin, cum ar fi: concerte, filme, conferințe, simpozioane, dispunînd pentru acestea de două săli cu 500 și 170 locuri.

Prezentînd cele nouă numere ale revistei, nu ne-am propus decît să spicuim din bogatele sumare doar cîteva articole, care ne-au atras atenția.

„Ariel“ este însă o revistă care poate fi folositoare nu numai specialiștilor în istorie, ci și lingviștilor, arhitecților, specialiștilor în domeniul artelor plastice etc.

Bogata ilustrație în alb-negru și color este de bună calitate, ca și întreaga ținută grafică a publicației.

Dacă adăugăm și valoarea științifică a materialelor publicate, sintem îndemnați să apreciem că revista „Ariel” este de un interes major, contribuind într-o măsură ridicată la popularizarea fenomenului cultural din Israel.

ADOLF MINUȚ

Arheologiya, Akademia Nauk Ukrainskoi RSR, Institut Arheologii, Ukrain-ske Tovaristvo Ohoroni Pam'iatnikov Istorii ta Kulturi, Kiiv (nr. 1—12/1971—1973).

După cum se arată în articolul redacțional din primul număr al noii serii din „Arheologiya” (1/1971) — publicație a Institutului de Arheologie a Academiei de Științe a R. S. S. Ucrainiene, — revista din Kiev este continuatoarea „Arheologii” din anii 1948—1970, dar cu o structură nouă și căutînd să cuprindă — pe baza ideologiei marxist-leniniste, principalele probleme care stau în fața arheologiei ucrainiene, cu scopul mărturisit de a deveni o călăuză în cercetarea arheologică din Ucraina.

Cele 12 numere (1971—1973) ale publicației — pe care vom încerca succint să le trecem în revistă, cuprind o multitudine de studii care se ocupă de toate problemele ridicate de cercetarea arheologică. De la bun început — menționăm o serie de articole de teorie, metodologie și sistematizare în arheologie, ca și de prezentare a celor mai noi procedee tehnice folosite pentru analize. Printre cei preocupați de această importantă secțiune a arheologiei contemporane, enumerăm pe Iu. N. Zaharuk (1/1973), E. A. Balaguri (2/1971), V. N. Danilenko și N. A. Leipunskaia (3/1971), M. Iu. Braicevski (5/1972), V. P. Zolotun (6/1972 și 11/1973), V. D. Gopak și P. I. Havliuk (6/1972 și 12/1973), V. N. Gladilin (8/1973), M. I. Artamonov, M. I. Gladkih, V. K. Miheev, R. B. Stepanskaia și L. D. Fomin (9/1973), K. V. Șișkin și A. S. Umanskaia (10/1973).

Rezultatele săpăturilor arheologice întreprinse pentru o mai bună cunoaștere a paleoliticului din sud-vestul U.R.S.S. sînt publicate de către A. P. Cerniș (1/1971, 9/1973 și 12/1973), I. G. Șovkopliias (3/1971), Iu. G. Kolosov (3/1971), M. M. Gladkin (3/1971 și 7/1972), O. V. Bodianskii (4/1971), S. V. Smirnov (5/1972 și 8/1973), A. A. Șcepinskii, M. N. Klapciuk (7/1972) și F. M. Zaverniaev (9/1973).

Deosebit de importante pentru arheologii români sînt studiile și materialele apărute în „Arheologiya” și care se referă la neoliticul de la nordul Mării Negre. Amintim lucrările iscălite de D. Ia. Teleghin (2/1971, 4/1971), V. I. Neprina (4/1971), T. G. Movșa (5/1972, 11/1973), A. L. Necitailo (6/1972), V. G. Zbenovici, B. A. Șramco, V. I. Neprina și I. A. Pislarii (7/1972), I. M. Vinogradova (8/1973), I. V. Pilipciuk (9/1973), N. N. Șmaglii, V. P. Dudkin, K. V. Zinkovskii, I. I. Zaeț, G. L. Evdokimov și V. G. Zbenovici (10/1973), S. N. Bratcenko și N. A. Peleșcișin (11/1973), I. S. Vinokur, N. S. Borkovskii, D. Ia. Teleghin și M. S. Braicenko (12/1973).

O altă perioadă preistorică care interesează pe arheologii români — este cea de tranziție de la neolitic la bronz, de care se ocupă cercetătorii O. G. Șapoșnikova (1/1971), Iu. N. Maleev și M. I. Ostrovskii (2/1971), V. N. Danilenko, I. N. Șmaglii, A. N. Rumianțev (6/1972) și I. K. Sveșnikov (11/1973).

Deosebit de utile pentru specialiștii români, ținînd seama de afinitățile culturale existente în epoca bronzului între răsăritul patriei noastre și vestul Uniunii Sovietice, investigațiile cercetătorilor kieveni în epoca bronzului sînt concretizate în mai multe arti-